

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

159. An si confessio sit sacrilega, dispensationes provt in superiori
Resolutione dictum est, sint invalidæ? Ex p. 8. tr.. 3. res. 106.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

Confessor correlatiue ad sacramentalem confessionem: & sicut vnus de populo nulliter, & inualide exequatur Breuia Maioris Pœnitentiarij, ita etiam Confessor non præmissa sacramentali confessione Oratoris nulliter exequitur.

5. *Quar*: ista clausula, *Audita sacramentali confessione*, importat conditionem sine qua non fuisse concessa huiusmodi facultas Confessori, vt pater ex quodammodo, & nunquam interpellato stylo sacre Pœnitentiariæ officij in materijs, quæ Confessoribus committuntur; immo, si petatur per Confessores à Maiori Pœnitentiario aliqua facultas exercenda extra confessionem, solet continuò denegari: ergo, non præmissa sacramentali confessione, censetur huiusmodi facultas suspensa; & quicquid illius vigore operatur, inualidum est, & nullum: ergo, &c.

6. Et hanc sententiam tenet etiam Basilius Pontifex de *matrim.* lib. 8. c. 21. n. 12. & probat sequentibus rationibus. *Primo*, quia nulla est distinctio fori pœnitentiariæ, & fori conscientiæ. Cùmque Pœnitentiarius hanc dispensationem committat in foro conscientiæ, debet etiam intelligi fieri debere in foro pœnitentiariæ. *Secundo*, omnia quæ in prædictis litteris continentur, indicant sacramentalem confessionem. Nam videntur verbo, *absoluentis*; cuius non est vsus in dispensationibus. Ait etiam in forma Ecclesiæ confute, quæ particula ostendit idem Sacramentum. Requirit quoque in executor eius dispensationis qualitatem Confessoris approbati ab Ordinario. At nulla alia comoda assignari potest ratio, cur ea conditio requiratur, nisi hæc, si enim propter idoneitatem, sufficeret qualitas Doctoratus in Academia approbata, quæ sine dubio maius est argumentum idoneitatis, quàm Confessoris qualitas. *Tertio*, quia saltem Religiosi Societatis I. e. s. v. & alij Regulares nullo gradu insigniti, qui ex priuilegio supra tradito expediunt has dispensationes, non poterunt eas exequi extra Sacramentum Pœnitentiæ, quia in Bulla Greg. XIII. in qua cuiusmodi conceditur priuilegium, expressè dicitur, *auditis confessionibus*.

7. Verùm negatiuam sententiam tenet Sanchez lib. 8. *dispensat.* 34. num. 13. cui ego olim adhasi, & quam tuetur etiam nouissimè Perez de *matrimonio*, *dispensat.* 48. sect. 5. num. 13. Quia si Pœnitentiarius committens has dispensationes, vellet præmittendam necessariò confessionem sacramentalem, id clarijs verbis explicasset. Nam nulla sunt verba in expeditione litterarum, quæ id expriment per modum conditionis, vt ex eorum tenore constat. Non enim ponuntur cum particula aliqua conditionem denotante, qualis est, *si, dummodo*: Neque etiam ponuntur per ablatiuum absolutum, nam ille ablatiuus absolutus, in iuncta pœnitentiæ salutari, non iniungitur facultati dispensandi, sed absolutioni sacramentali; si ea verba, à mutatione propoliti cum absoluas, eam important. Vnde absolute conditionem non important, eo quòd id iure inest; constat enim in omni confessione sacramentali esse pœnitentiam iniungendam.

8. Adde quòd ille ablatiuus absolutus, auditis confessionibus, refertur ad absolutionem sacramentalem à peccatis, & non ad dispensationes, sicut etiã eisdem Religiosis conceditur facultas absoluenti à peccatis, & censuris eis annexis; & tamen ex peobabilissima Doctorum sententia constat, illum ablatiuum absolutum referri ad solam à peccatis absoluentem; ac licet virtute eius priuilegiij absolueret extra confessionem eum à censuris. Neque enim eadem est ratio absoluenti à peccatis, & dispensationis expeditione; illud enim iure diuino exigit præuiam confessionem: hoc autem nullo iure eam petit; nec aliquam cum illa connexionem habet. Et certè vix cre-

di potest, vt facultas quam sacra Pœnitentiaria concedit Doctori extra confessionem; iuxta nostram sententiam, velit, vt coarctetur ad confessionem respectu Religiosorum. Nam sensus, ac mens Noniificis est eandem facultatem, & eodem modo concedere Religiosis, quo Pœnitentiaria sacra Doctori concedit.

9. His tamen non obstantibus, hodie cessat hæc difficultas; vnde sententiam affirmatiuam Patris Leonis tenendam esse puto. Nam in Breuib. quæ à sacra Pœnitentiaria expediuntur, apponi solet hæc verba, *Quatenus audita sacramentali confessione*, &c. vel in ipso actu sacramentalis Confessionis tantum, nec aliter nec alio modo, vt obseruat Escobar in *Theolog. mor.* tract. 11. exam. 16. c. 4. n. 224. à Cruz in *Bullam Cruciatam*, disp. 1. cap. 6. dub. 21. num. 22. Lezana in *summa*, tom. 4. verb. *littera Apostolica*, n. 20. & Pater Thelaurus in *praxi de pœnis*, part. 1. cap. 22. qui, ut citato, in varijs locis adducit plures Doctores, quos ego adduxeram. Vnde, vt dixi, non est recedendum ab ista sententiâ, & cautè legendi sunt Sanchez, Perez, & alij.

RESOL. CLIX.

An si confessio sit sacrilega, dispensationes, prout in superiori Resolutione dictum est, sint inualidæ? Ex part. 8. tit. 3. Ref. 106.

§. 1. **H**Oc dubium ponit Pater Leone in *praxi Pœnit.* p. 1. fol. 30. vbi sic ait. Posito igitur quod præmittenda sit sacramentalis confessio Oratoris; insurgit ex præmissis difficultas non leuis, An scilicet Orator recipiat validè dilationem, commutationem votorum, absolutionem à censuris, dispensationem super irregularitate, rehabilitationem ad beneficia, &c. quando præmittit quidem confessionem peccatorum suorum, sed nullam & inualidam, vel ob defectum integritatis, attritionis, &c. Et dicendum videtur, gratias huiusmodi non suffragari; nam præsupponunt Oratorem necessariò dispositum per sacramentalem confessionem, vt supra dictum fuit; prædicta verò confessio non est sacramentalis, sed sacrilega: ergo per eam non fuit dispositus Orator ad recipiendum prædictas gratias: ergo eas non recipit.

2. *Secundo* probatur: Gratias huiusmodi executionis committuntur Confessori, vt iudici in foro interno, sed Confessor non est iudex in foro interno, nisi audita sacramentali confessione: ergo non potest exequi, & concedere dictas gratias, nisi audita sacramentali confessione: ergo neque Orator illas recipiet, nisi facta sacramentali confessione.

3. Contrariam autem sententiam vtiorem esse puto, videlicet istas gratias suffragari, etiam non præmissa sacramentali confessione valida, sed sacrilega. Et moueor

4. *Primo* ad hoc dicendum? quia nullo iure præscribitur dilationem, commutationem, &c. fieri in sacramento Confessionis, cùm non sint materiæ necessariæ sacramenti Pœnitentiæ. Sanchez lib. 4. *capit.* 54. numer. 17. Suarez lib. 6. *capit.* 16. de voto, num. 4. *versic. hac ergo*. Henriquez lib. 7. de *Indulgentiis*, cap. 30. num. 7. & alij.

5. *Secundo*, quia sensus in materijs fauorabilibus, & de suo iure non habentibus necessariam connexionem cum sacramentali confessione, & propterea non sequitur necessariò, ob inualiditatem confessionis etiam gratias, quæ eam non necessariò subsequuntur, esse inualidas, dummodo reliqua valida subsistant & causæ allegatæ sint veræ, & non fictæ.

Sup. hoc supra in Ref. 117. §. cum igitur.

ELIANE
Omnia
O. III. IV. V
EL. III

6. *Tertio*: Confessor in hoc casu adimplevit omnia requisita ex parte sua pro legitime, & canonicè administranda: autoritate sibi in diplomate demandata, & præsupponitur. Ergo ex parte sua validè concedit dilationem, commutationem, dispensationem, &c. Penitens autem per factilegam confessionem non reddetur incapax recipiendi ea beneficia, quæ de sui natura esse possunt sine sacramentali confessione, immò cum factilega confessione: ergo validè recipit huiusmodi dilationes, commutationes, &c. Hucusque Leone; qui alias adducit rationes, & respondet ad contraria.

7. Et ita etiam hanc opinionem ex Suarez tenet Escobar in *Theolog. moral. lib. 1. exam. 16. cap. 4. num. 124.* optimè limitans si defectus confessionis non oriretur ex defectu integritatis circa rem, de qua petitur dispensatio.

RESOL. CLX.

De clausula dispensationum propter periculum incontinentiæ. Ex p. 8. tr. 3. Ref. 107.

§. 1. Circa causam dispensandi allegatam, videlicet, timorem incontinentiæ; respondeo cum Portel in *dubis Regul. verb. Confessor aperiens litteras Papa, num. 6.* quòd non sufficiunt quæcumque tentationes carnis, nec quoduis periculum lapsus in illas, nec timor vnius, vel alterius lapsus, sed requiritur maximum periculum frequentis lapsus, ita ut ea persona dici queat vivere incontinenter. Hoc patet ex verbis clausulæ, ibi, *Continenter vivere posse non sperat*; quæ sonant habitum viuendi incontinenter: & consequenter periculum vnius, vel alterius lapsus non est iusta causa in hoc dispensandi. Sufficiet tamen ad dispensandum si hoc grande periculum frequentis lapsus proveniat, vel ex fragilitate complexionis; vel ex pravo habitu acquisito.

2. Et idè Salas de *legibus, disputat. 20. sect. 10. §. 3. num. 97.* sic ait: In dispensationibus voti castitatis, vel religionis pro foro conscientiæ adhiberi pro causa solet timor incontinentiæ propter stimulos carnis, quos quis patitur, & tentationes occurrentes. Tunc autem neque sufficit quæuis tædatio, nec quoduis periculum, sed magnum, siue oriatur ex prava inclinatione, aut complexionem naturali, siue ex pravo habitu. Ita ille, cui adde Filiucium *tom. 1. tract. 10. part. 2. cap. 10. num. 353.*

RESOL. CLXI.

De clausula dispensationum in ordine ad diligentem oratoris examinationem.

Et pro praxi supradictæ difficultatis aliqua alia annotantur, & explanantur. Ex part. 8. tractat. 3. Ref. 108.

Sup. hoc supra Ref. 157. §. vlt. recitatur paulo post initium, à lin. 8. vers. circa secundam.

§. 1. Circa hanc clausulam Perez de *matrimon. disputat. 48. sect. 5. num. 9.* obseruat, quòd diligens examen præmitti debet, non receptis testibus, sed ipso solo cum quo dispensaturus est, examinato. Cum enim hæc dispensandi facultas committatur in solo secretissimo conscientiæ foro, illius fori leges aptari debent, quæ sunt, ut confessioni penitentis integra fides habeatur. Vnde nec iuramentum de veritate dicenda petendum est, tamen si contrarium dicat Basilius Pontius *lib. 8. cap. 21. n. 16.* Et quamvis in hoc assimiletur ista examinatio absolutioni sacramentali, sed non in omnibus. Nam in sacramentali absolutione est omnino iudicium ferendum iuxta penitentis confessionem. At in eiusmodi dispensatione, si Confessarius sciat aliunde,

quàm ex confessionis Sacramento preces allegatas in ea dispensatione esse falsas, aut tacitam veritatem esse necessariam explicandam, non debet dispensare, quamvis penitens eas veras asserat. Adde cum examen hoc assignetur pro forma executionis, adè necessarium videretur, ut eo non præmissio, quamvis causæ veritas subsisteret, nulla esset dispensatio, ut bene Sanchez *disputat. 34. citat. num. 26.* & Basilius Pontius *num. 16.* Ratio est; quia fit expressio in litteris huius conditionis, alio modo, quam iure inest, & idè inducit formam. Iure enim tantum inest, si preces veritate nitantur; at in nostro casu additur, si per diligentem examinationem inuenieris sic esse, seu preces veritate niti. Ergo, &c.

2. Et hæc omnia maximè contra Pontium, quòd non sit exigendum iuramentum, tenet Lezana in *Summa tom. 4. verb. littera Apostolica, num. 23.* & Portel in *dubis Regul. verb. Confessor aperiens litteras Papa, num. 7.* vbi sic ait. Tenetur Confessarius examinare diligenter istam causam in secreto absque testibus. Neque tenetur à penitente exigere iuramentum, quia ad conscientiam forum id non permittitur, sed debet in Deo obtestari, ut vera loquatur; quòd si Confessor per aliam viam nouerit penitentem falsum dicere, non poterit dispensare. Vnde intelliges quòd quando in Concil. Trident. *sess. 22. cap. 5. de Reformat.* dicitur, dispensationes Pontificias non valere, nisi præsententur Ordinatio illius, qui impetrauit, id intelligi de dispensationibus fori externi, non verò de his, quæ sunt fori interni. Si verò Confessor iste dispensaturus id iam nouit antea ex confessione sacramentali, non indiget nouo examine. Si autem Confessor neque examinet, neque conficiat alias sit de illa iusta causa; & re vera à parte rei est iusta causa, quam ille neque scit, neque examinat, & tamen dispensat: dispensatio nulla est, quia non seruauit formam substantialem præscriptam pro actu illo faciendo. Ita ille, cui adde Salas de *legibus; disputat. 20. sect. 10. §. 3. num. 97.* & Gutierrez in *qq. Can. lib. 2. cap. 15. num. 112.*

2. Nota tamen, quòd in ordine ad monita, & consilia danda penitenti antequam Confessor dispense, debet Confessor monere, ut veritatem integrè, & sincerè declaret, quia illa negata dispensatio non valebit. Attamen si Confessor talia consilia, & monita omittat, seruando reliqua, dispensatio valida erit.

RESOL. CLXII.

De clausula dispensationum in ordine ad confessiones, & alias penitentiæ iniungendas.

Et adducuntur diuersi casus contingentes in praxi pro adimplendis supradictis penitentiis. Ex p. 8. tr. 3. Ref. 109.

§. 1. Ad hæc elucidanda, sic respondet Portel in *dubis Regul. verb. Confessor aperiens litteras Papa, num. 10.* Circa penitentiæ iniungendas taxatas in prædictis litteris de Confessione sacramentali, &c. Nota primò teneri vel. circa tertiam. De clausula modo. Et quidam tunc. la. & M.

Ad hæc elucidanda, sic respondet Portel in *dubis Regul. verb. Confessor aperiens litteras Papa, num. 10.* Circa penitentiæ iniungendas taxatas in prædictis litteris de Confessione sacramentali, &c. Nota primò teneri vel. circa tertiam. De clausula modo. Et quidam tunc. la. & M.

Confessorem iniungere aliquas confessiones statis temporibus faciendas, & aliqua penitentiæ opera perpetua, quorum aliqua sint quotidie exercenda. Id enim clarè innuitur in dictis litteris. *Secundò* non obstat, committitur arbitrio Confessoris quantitas aliorum operum penitentiæ, & pietatis, præter illa, quæ quotidie facienda iubetur imponere. *Tertio*, circa confessionem singulis mensibus iniungendam, relinquatur arbitrio Confessoris, ut possit esse bimestris: attento statu penitentis occupati, distracti & similiter